

موسسه / پژوهشکده / مرکز مرتبط: موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور

عنوان: توصیه‌های لازم جهت تولید بنه زعفران *Crocus sativus* L. در اراضی دیم کم‌بازده منطقه کوه‌رنگ

یافته منتج از پروژه شماره: ۲۴-۴۲-۰۹-۵۱-۲۳۹-۹۶۰ مدت اجرا: ۴ سال

مجری: محمود طالبی رتبه علمی: مربی پژوهش

آدرس الکترونیکی مجری: mahmoodtalebi@yahoo.com

تعریف مسئله و اهمیت موضوع:

به دلیل اینکه در میان محصولات کشاورزی، زعفران (طلای سرخ) دارای امتیازات ویژه‌ای از جمله نیاز آبی کم، عدم نیاز به شخم سالیانه، امکان بهره‌برداری طولانی، ماندگاری و سهولت حمل و نقل محصول تولید شده، عدم نیاز به ماشین‌آلات سنگین و پیچیده، ایجاد اشتغال مولد و تولید درآمد و ارزآوری قابل توجه و کاربرد در مصارف غذایی، صنعتی و دارویی است، بنابراین کشت دیم زعفران در اراضی دیم کم‌بازده در مناطق عشایری، می‌تواند کمک شایانی به جامعه عشایری باشد.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

با توجه به اینکه کاشت زعفران در شرایط اقلیمی منطقه کوه‌رنگ دارای مشکلات پیش‌بینی نشده می‌باشد و خارج از کنترل بهره‌برداران و به طور خاص جامعه عشایری است، بنابراین جهت ترویج و توسعه زعفران‌کاری در این منطقه، نکات زیر باید مورد توجه قرار بگیرد:

۱- با توجه به اینکه عمل آبیاری باعث تحریک گیاه می‌شود و گیاه زعفران را از خواب بیدار می‌کند، آب اول برای زعفران از حساسیت خاصی برخوردار است و در نقاط مختلف زعفران‌کاری، بسته به وضعیت آب و هوایی منطقه از اواسط مهرماه تا دهه اول آبان‌ماه، آبیاری اول زعفران شروع می‌شود.

۲- در منطقه کوه‌رنگ در استان چهارمحال و بختیاری، اولین بارندگی در اواخر تابستان و اوایل پاییز رخ نمی‌دهد، لذا آب اول و مهم برای گلدهی زعفران تأمین نمی‌شود. با توجه به اینکه اواسط و حتی اواخر مهرماه بارندگی اتفاق می‌افتد و یا حتی برف زود هنگام می‌بارد، بنابراین، آب اول در این منطقه تحت کنترل نیست و امکان کاشت دیم زعفران در منطقه کوه‌رنگ میسر نمی‌باشد. اگر تصمیمی جهت کشت دیم در این منطقه وجود دارد، باید در صورت عدم بارش باران به موقع، حتماً آبیاری اول به صورت دستی توسط کشاورز انجام شود تا گلدهی به موقع اتفاق بیفتد و کشاورزان با بارش برف زود هنگام نیز که مانع از برداشت گل می‌شود، روبرو نشود.

نتایج و مزایای حاصل از بکارگیری یافته در عرصه:

۱- در منطقه کوهرننگ، زمانی که بنه‌هایی با وزن ۱۰ گرم با فاصله ۱۰ سانتی‌متر روی ردیف کاشته شوند، به ۲۴۰۰ کیلوگرم بنه زعفران ۱۰ گرمی در یک هکتار نیاز است و این در حالی است که پس از چهار سال و با توجه به عدم وقوع به موقع بارش‌های موثر و هم‌چنین، وجود محدودیت سرما و بارش برف زود هنگام، در یک هکتار و بعد از مدت چهار سال به طور میانگین ۱۸۰۰ کیلوگرم زعفران با میانگین وزن ۰/۷ گرم تولید می‌شود که نه تنها این میزان تولید بنه کمتر از مقدار بنه کاشته شده در سال اول است، بلکه وزن بنه‌های تولیدشده نیز ناچیز است، به شکلی که حتی مناسب به‌عنوان بنه‌های بذری نیز نیستند و بنابراین کاشت زعفران به صورت دیم در منطقه کوهرننگ، با هدف برداشت بنه هم به هیچ وجه توجیه اقتصادی ندارد.

۲- آب اول برای کشت دیم زعفران در منطقه کوهرننگ وابسته به بارش است، پس تحت کنترل نیست و بنابراین، امکان کشت دیم زعفران در این منطقه وجود ندارد و اگر بهره‌برداران، قصد کشت دیم زعفران در منطقه کوهرننگ را داشته باشند، باید حتماً آب اول را به صورت دستی انجام دهند تا زمان گل‌دهی زعفران به موقع باشد و با بارش برف زود هنگام متوقف نشود.